

358⁽³¹⁾ 7/13 Ind card from J.R. Masiangoako
 Legaal. P.O. Saulspoor
 16 OCT 1939
 pp. 1-6

1. Mhogwana ke bolwetse bo bolayang di nku fela. Ke gone ge bo tšena nku o tša bona e tšakana Mhogo, e yakuwa le kwa, e sena ma e mō. Ge bo e tšena ga bo e tšee sebaka, le gona go bo tšene nku elengwe fela, bo tša bolaya nku di le di ntse. Ke gona bo tša fetang le gona ga bona ngaka e ha bo alafang. Ba bangwe bare, di hgaolwa di tšebe gone madi a tšona a tšologe. Ga ntšintši ga go tšuse sepe, go tšamisa boya fela.
2. Semmē ke bolwetse bo bolayang dipodi e seng di nku, bo itšege tšatā. Ge bo tšena podi o tša pitšela e netše gofela fela e ntše ere, mmē, mmē mmē mo tšegare o tšhe le bosigo. Fela bona bona le ba batten g ba bo alafe ge bo sekile ba fa tšitša. Mōna e ya itšeng go boalafa ke kamohako, o hgaola di tšebe tša gone madi a tšewe. A be a tšaya setšhare sa gagwe se a se itšeng a se tšela mo metšing a noda di podi tše. Ke gona di tša sekeng di tšenwa ke bolwetse bo. Ge go sena motho ya bo itšeng, semmē se fetša di podi; motho o tšwala tsaka, o be o pitšele e netše ona a sena di podi, di swa ha bongata.

3. Sabotthokwe he bolwetše bo bolayang diinku. le dipodi; bo di bolaya thata le bona-
 Nku gongwe podi e tšwa metsi a matala ka
 di nko, le mafulo a tšetše le gano la yona. Ke
 gona o tta itšeng gone; e bolawa he
 Sabotthokwe. fela gona batho ba bangwe ba
 ba itšeng go bo alafa. Sabotthokwe ga ntšintšai
 o atšea go bolaya dipotšane le dikonyana, tše
 di kgolo a ha tšhokile a di bolaili. Ge di
 tšalwa motšo o tšhwanetše gore a batle motšo
 ya ha lafang dipotšane tše gongwe dikonyana.
 Ge di alafilwe ga di he di e swa thata, fa gongwe
 fa gongwe ga go swe epe

4. Lebete he bolwetše bo bo bolayang dipodi
 diinku le dikgomo. fela dipodi le diinku ga bo
 atise go di bolaya. le gona mo dipodi le diinku
 ga gona motšo ya ha bo alafang. fela mo
 dikgomo gona le ba ba itšeng go bo alafa. Ge
 o ha bona dipodi di bolawa he lebete
 o itšai gore di latšwitše ^{mmu} mo wa fa uneng
 go buelwa kgomo e bolailweng he lebete,
 he gona o tta bonang di e swa. e.g.
 Dipodi tša Masala di hile tša swa ha lesaha.
 ge masala a ba tšisisa gone dipodi di habel

di tsene hae lebeté, a pitthela di ne di latswa
 mmu wafanneng ba buetsé kgomo e bolaitweny
 he lebeté. Kgomo gongwe podi ge e bolawa
 he lebeté o tta pitthela e tshola madi ho diho
 muoto a, a yona a tthamaletsé, e sa fule. Ke gona
 o tta iteng gore he le beté. Ke gona mottó a
 tta battang banna ba ba iteng go alafa lebeté.
 Banna ba ba lafang lebeté, ba tsaya
 namanyana e seng ya sepe, mo sethong se sengwe
 le se sengwe, ba tthakanya le di tthare tsé
 ba di iteng, ba di epéla. Ke gore ge ba nana
 bare ba epéla bolwetse gore bo seke ba tthe
 botta. Mouna ya bo iteng he mattotte, he eve
 a neng alafella batho, le kaseise le ene o na
 a bo itse.

5. Tthakwana he bolwetse bo bo bolayang diho
 le dipodi, fela ga bo bolae selo gore se swe.
 Selo se bōla tthako fela, kwa morago
 se be se fole. Tthakwana e tswara dilo
 le tthafala, ge pula di nna thata masaha a
 holoba thata, senetsé se sa omé, o tta bona fela
 selo se tthotsá, Ge o setwara o tta pitthela se
 na le ntho mo ganga di tthakwana, ntho e utshiwa
 he bollō ba senetsé sa mmutele le moroto ge

o tthakana le metsi a pula. Ga go batle gore
ge pula di'una, dilo di'robale mosaheng. Di
batta fela gore di'one kwa go omelitseng ke
gona di' tta seheng di'bolawa ke tthakwana.
Ke gona ge o di'alafa, fela ge o di'robata
mo senetseng, tthakwana e tta di'twara.
Batho yanong ba setse ba e itse, ge pula di'
simolla di'una, ba laba dipodi le di'ku kwa
ntle. Go fitthela senetse se swaba mosaheng,
ke gona ba ha di'latang mosaheng. Ba itse
gore yanong ha ga tthakwana go fedile.

v. Serotswana ke bolwetse bo bolayang
dihgomo fela. Ke bolwetse bo tswenyang
thata, le gona bo simolla dihgomo ka nako
ya di'gahologa ge diya go kopana le selimo.
Ka kgwedi ya Diphalana (October) hgomo o
tta bona e tshologa madi ha di'nto a
tthakane le lefulo. Ke gona o tta itseng gore
ke sona, serotswana. Serotswana se bolaya
di namane tsa tsa mabattana go isa tsa
me gatelwa (3 years old). Se di'bolaya thata.
Fela gona le ba ba itseng go se alafa, ba
se simolla, se ise se be se bolae, hgomo
epe. Ge bo bolaele hgomo, monna yo a tling

go bo alafa, o tsa di namangana jaaha lebeti,
 fela yona yanong fa o tšaya le moswang wa
 yona a tšhahanya le ditšhare tša gagwe a
 epela. fa ba e buelang teng ba fisa ka mollo
 gore go sehe ga be ga naga sepe, le dintsi gore
 di tšhabele nuni. motšho ya itše go bo alafa
 he maselane, he ene ge serotswana se tšena
 di hgonu a bidiwang. le khutšego wa bo itše
 7. Sebete he bolwetše bo boš bolayang di
 namane tša ma bottana, fela bona, bona
 bo itsiwe he motšho o ng mongwe le omongwe.
 Ge bo tšena namane o tša bona e suiolla
 go phyêga, he gona o tša itseng gore sebete se
 tša e bolaya. fela ga bo bolae dilo di le
 dintsi ka nako e le ngwe fela. le gona bo alafiwa
 he mosamane omongwe le omongwe go o
 utšeng kwa morakeng. Gona le setšhare se
 sengwe tšene he sebete, se ya epiwa, se
 tšugwe, sefutšwelwe ka metsi, motšho a nose
 namane, e tša fola. Ge namane di bolawa
 he sebete, he ge di sa gamiwe, le gona di una
 fela masahaneng, di sa tšamae le bo mmato.
 Ke gore di anya mafji a le mantši ka nako
 enyane. Ge di tšamaya le bo mmato. ga

358

6*

K32/13

6.*

di he di bolawa he sebete le ge di sa gamiwe.
 Ke gone e yanya letšati lo lottle, mmayo ga
 a bone sebaha sa go ka sisa thata. Jalo ge
 namane e kgona go ka fokotša mafije ka nako
 e ngwe le e ngwe.

Sikwane Kwehu

end 6 358